

Capitalernes Værdi paa den Tid er det Naturlige, og det vil være et temmelig besteedent og begrændset Udbytte, hvorimod man ikke kan sige, hvor høit det andet Udbytte kan gaae. Jeg tog nemlig kun et Exempel, hvor Tabet ved den tidligere Transportmaade var 10 Rd. og Besøningen paa Jernbanen 5 Rd. for hver Enkelt, men man kunde godt gaae saavidt, som man vilde, og forudsætte, at Tabet tidligere var mange Gange større, og at den directe Gevinst, der frembragtes ved Jernbanen, altsaa ogsaa vilde være langt større. Jernbaner ere ofte saa velsignelsesrige, at der ingen Grændse er for, hvad der i nationaloconomisk Henseende kan vindes paa denne Maade. Det var nu altsaa dette, som jeg kaldte det directe Udbytte, men det have flere Andre og ogsaa den ærede Minister flere Gange regnet med under det indirecte Udbytte, hvorimod han meget bestemt kun har betegnet det Udbytte som directe, som Eierne af Jernbanerne fik, det, der fremkommer ved Driften af Jernbanerne. Nei, begge disse Arter af Udbytte regner jeg med til det directe Udbytte. Efterat jeg nu engang har forklaret dette, saa haaber jeg, at der ikke atter skal komme en Misforstaaelse tilstede i saa Henseende. Og derefter sagde jeg da, at det at kaste en halv Million ind i Landet, hvis man kan det, er af overordentligt stor Betydning, og at man kunde være overbeviist om, at naar man Aar for Aar strøede en halv Million ud, saa skulde det nok bære sine Frugter. Et æret Medlem, hvis Foredrag idag jeg fulgte med megen Opmærksomhed, det ærede 12te kongevalgte Medlem (Fischer), dvælede særligt herved; han udtalte først meget stærkt, at han vilde modsigge mig, men derpaa sagde han, at i Førstningen havde jeg haft fuldkommen Ret; thi for den første Tid var min Betragtning fuldkommen rigtig. Men saa skulde jeg, sagde det ærede Medlem, ikke have lagt Mærke til, at det næste Aar og det næstnæste Aar osv. kom disse 500,000 Rd. frem igjen og virkede paa anden Maade. Men det var just dette, jeg kaldte, at saa vare Solbatterne marscherede ind i en anden Gade. Naturligviis antager jeg ikke, at man kan strøe 500,000 Rd. ud hvert Aar — at sige, hvis de da ikke blive liggende paa Ristebunden, hvad der vilde

være meget sørgeligt, men som neppe heller vil stee —, og at man kan blive ved at give 500,000 Rd. ud Aar for Aar, uden at Følgen af denne sig opdyngende halve Million nok skal mærkes, bestandigt Aar for Aar videre og videre, i længere og længere Afstand, i flere og flere Forhold. Men jeg siger atter: Lad dette dog ikke forvirre os, thi det bliver dog bestandigt det Samme hvert Aar; vi kunne ikke summere disse Penge sammen og sige: Der var de 500,000 Rd. og de 500,000 Rd. og de 500,000 Rd. Jeg siger, det er 500,000 Rd., som hvert Aar gives, men dermed er det ogsaa forbi, skjøndt det er vist, at disse 500,000 Rd. vilde spredes paa bestandigt flere og flere Maader. Og nu var det, at jeg dernæst sagde, at disse saa velsignelsesrige Virkninger i en mærkelig Grad vilde formindskes, naar den omtalte Jernbane ikke selv vilde kunne bære sig, og naar det, som man maatte give for at kjøre paa Jernbanen, hvis denne skulde give sit naturlige Udbytte, blev nærmere og nærmere ved det, som man kunde sige, at det var værd at faae Transporten besørget for. Gevinsten vilde da bestandigt blive mindre og mindre. Og man kunde nu vel, sagde jeg fremdeles, paa en kunstig Maade tvinge Jernbanen ned til ikke bestomindre at virke for samme Betaling som tidligere, og derved vilde man naturligviis ganske vist forsøge Gevinsten paa den ene Side, saa at denne vilde blive den samme som før, — men Tabet vilde, vel at mærke, saa blot falde paa en anden Side end før, og det vilde være et Tab, som jeg troer saa skulde blive ubegrændset; thi Ingen vil kunne sige, hvor Meget der paa den Maade i Forhold til Gevinsten vilde kunne tabes; der vilde kunne tabes paa den anden Haand mange Gange det, der vandtes paa den første Haand. Det var denne almindelige abstracte Betragtning, som jeg ønskede at gjøre gjældende, for at man kunde komme til at see den Tanke klart, som jeg ønskede at fremsætte. Hvis man nu vil give dette en særlig Application, saa er det ganske rigtigt, at Betydningen af denne Betragtning kan blive mindre. Hvis Nogen f. Ex. drifter sig til at sige, at den jydskke Bane ikke i de første Aar, men om meget kort Tid vil betale sig, ja, saa befindes vi os i det Tilfælde, at det er en velsignelsesrig Bane. Men det